

IZHAJA VSAKI DAN

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 8., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posrednice št. 2, se prodajajo po 3 av. (4 stot.) v mnogih sobah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Sv. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Lenci, Tolmini, Ajdovski, Domboju itd. Zastarele št. 2 po 5 av. (10 stot.).

GLASI SE RAČUNAJ NA MILIMETRE v šrobesti 1 kolone. ČENE: Vrgovinski in obrtni glasje po 3 st. mm, avartnice, zakvale, poslanice, glasje denarnih zavodov po 20 st. mm. Za glasje v tekstu lista do 5 vrt 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali glasji po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Glasje sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

BRZOJAVNE VESTI

Nova nota avstro-ogrsko.

DUNAJ 28. Avstro-ogrsko vlada priobči nocoj vsebino napovedane okrožne note na vesile. Ta nota obsega, kakor se zagotavlja, spise, ki sta si jih od konca meseca oktobra naprej izmenjali Avstro-Ogrska in Rusija o vprašanju balkanske konference.

DUNAJ 28. Avstro-ogrsko vlada je objavila note, izmenjane med dunajskim in petrogradskim kabinetom radi vprašanja evropske konference. Vsepeh pogajanj radi sklicanja konference je bil (kakor je še omenila zadnja nota Izvolskega), da se je Avstro-Ogrska izjavila pripravljeno priti na konferenco po prejšnjem sporazumu med prizadetimi vlastmi o posrednih točkah programa, da bi se potem diskusija na konferenci sukala le v strogo določenih mejah. Rusija je vsprejela to stališče pod pogojem, da privoli v to tudi druge vlasti. Avstro-Ogrska je sedaj stavila ta predlog drugim vlastim.

Pogreb kneza Jurja Lobkovic.

PRAGA 28. Danes se je v Hofu vršil pogreb kneza Jurja Lobkovic. Navzoči so bili komornik nadvojvode Karola Fran Josipa, Zdenko princ Lobkovic, namestnik Coudenhove, sorodniki pokojnika itd.

Dunaj 28. — Včeraj se je vršil tukaj sloč avstrijskih brzojavnih društev. Zastopanih je bilo iz vseh kranovin 131 društev z 7302 glasovi.

Madrid 28. Listi poročajo iz Burgosa, da je v zadnjih dneh v vasi Jubila de Laguna padlo na zemljo pet meteorolitov, težkih 1 do 7 kilogramov, ki so zažgali neko pristavo.

Budimpešta 28. (Ogr. biro). Stanje trgovinskega ministra Košuta se neprestano boljša.

Velik potres v Kalabriji.

CATANZARO 28. Ob 5. uri 20 minut zjutraj se je čutilo močan potres. Dva močna sunka sta trajala dolgo časa, vendar ni potres napravil v mestu nikake škodo. Pač pa prikajajo iz drugih krajev vesti o potresu, ki je poškodoval zgradbe, tako v Borgia, Cenadi, Contrache, Olivande, San Vito, Nicotera, Trabia. V Stefanconi so bile 3 osebe ubite, 15 pa ranjenih; v Sant' Onofrio je bilo več ranjenih.

COSENZA 28. Ob 5. uri 25 m. zjutraj je bil tu močan potres. Prebivalstvo je vznemirjeno.

MONTELEONE CALABRO 28. Ob 5. uri 20 min. zjutraj je bil tukaj in v sosednih krajih močan potres. Ponesrečili ni nihče. Iz sosednih vasi prihajajo vesti o veliki škodi in o človeških žrtvah.

RIM 28. Potres, ki se ga je danes dopoldne čutilo, so čutili tudi v mnogih mestih na Siciliji. V Catanji je trajal potres 20 sekund. Prebivalstvo je prestrašeno zbežalo na plano. Potres je bil tudi pod morjem, ki je napravil v pristanišču veliko škodo. — Neki deček je našel ob morskem obrežju smrt.

RIM 28. — Škoda, ki jo je povzročil potres, je ogromna. Ministerski predsednik Giolitti je za prvo pomoč podaril 20.000 frankov.

CATANIA 28. — Vled podmorskega potresa se je potopilo več bark. Neki avstrijski parnik in dve jadrenici bi se bili kmalu ponesrečili. Na blagu, nakopičnem v dokih, je mnogo škode.

PODLISTEK.

IRONIJA.

Spisal Ivan Trošt.

Tudi uradno osobje se je ta trenutek združilo z očmi na osebi dr. Starca in v mislih so se vršili o njem različni sklepi, razni predodski. Mladi doktor se ni čudil temu, in kakor so svedočile njegove nepriljene kretnje, je bil na to celo več ali manje pripravljen. Toda lica gospoda šefa se je zatemnilo, pa zopet zjasnilo in roka je nevede trdno držala vizitko.

„Vi — i — i, dr. Starec?“ je prašal iznenadeno, povdarjaje poslednjo besedo. „Oprostite, morda biti pomota!“ — Ne? Zamenjali ste vizitko, kaj? In ne čakajte odgovora je segla svetnikov skrbno gojena roka na teme v redke sive lase.

„Ni možno! Ali se motim? Vi se pišete — Polič.“

„Ali gospod svetnik! Lepo prosim, to bom vendar — No, v roki imate mojo vizitko. Oprostite!“

„A — a — a! Res, res. Kako sem čuden.

MONTELEONE 28. V San Gregorio sta bili usmrteni dve osebi, hiše so bile močno poškodovane. Tudi v San Constantino so dobile hiše velike razpoke.

CATANZARO 28. Potres se je čutilo v vsem ozemlju, ki je je zadela potresna katastrofa leta 1905. Iz pokrajine Reggio prihajajo vznemirjalne vesti.

PALERMO 28. Govori se, da je napravil potres v Messini veliko škodo. Ni pa možno dobiti o tem kakega potrdila. Tunel v Rometti na progi Messina-Palermo je zaprt. Kolodvor v Rometti je razdejan. Tjakaj odposlani pomožni vlak je zamogel voziti po progi le zelo počasi.

RIM 28. Ministerstvo za notranje stvari je prejelo vest, da je napravil potres v Messini silno škodo. Odposlan je bil tjakaj veči oddelek vojakov.

CATANIA 28. Visoki morski valovi so zagnali v morje tri otroke, ki so utonili. Stiri male hiše so se zrušile. Pogreša se več manjših ladij.

Iz mnogih krajev pokrajine prihajajo poročila o velikih izgubah. V Malettu sta hudo poškodovani dve cerkvi. Potres je porušil 55 hiš. — Del istih je popolnoma razdejan.

DEL PASSO 28. Tukaj sta se zrušili dve hiši, več jih je pa bilo poškodovanih. V San Giovanni Giarre se je zrušilo baje deset hiš. Ena oseba je baje mrtva, ena pa ranjena. V Ripostu se je zrušila stolna cerkev. Več cerkev in mestna hiša so tako poškodovane, da se je bati, da se zrušijo. Morski valovi, visoki deset metrov, so poplavalili več hiš. Stiri osebe so baje mrtve. Iz mnogih občin prihajajo poročila o poškodbah na poslopih.

PALMI 28. Vsled potresa se je porušilo mnogo hiš. Več drugih hiš je zadobilo razpoke. Veliko ljudi je izgubilo življenje.

DUNAJ 28. Potresni aparati centralnega zavoda za meteorologijo in geodinamiko so danes zjutraj zabeležili silno močan potres v daljavi kakih 1200 kilometrov. Tresenje je pričelo ob 6. uri 22' maksim. tresenje ob 6. uri 27', zvršetak ob 7. uri 30'.

Nekoliko odgovora.

O postopanju škofa Nagla radi kandidatur župnikov Červarja in Zidariča smo bili prejeli od odlične in vse prej nego liberalne strani daljši dopis.

Ker pa smo obanem dobili od dobro obveščene strani zatrdilo, da se ta nevshečna afera utegne dovoljno rešiti, in ker je nam bilo le za stvar in nismo niti mislili na to, da bi ta afero izkoriščali v kakoršne si bodi namene, nismo priobčili onega dopisa in smo tudi poslej lojalno molčali o tej aferi.

Ker pa „Slovenec“ od 24. t. m. prinaša notico, v kateri nas stavlja v eno vrsto z „Narodom“, „Praporjem“ in drugimi „podobnimi listi“, češ, da se vsikdar „najdemo“ z njimi, kadar gre proti cerkvi, ne moremo in ne smemo molčati.

V odgovor na to „Slovenčev“ neosnovano trditve priobčujemo najprej gori omenjeni dopis, ki se glasi:

„Ni treba, da je človek kak liberal, a da se mu vendar zdi postopanje škofa Nagla naravnost nerazumljivo. Zato sem tudi uverjen, da jih je mnogo, ki težko verujejo v resničnost vesti o tem koraku tržaškega škofa. Ali če si pokličemo v spomin, kaj se je zgodilo z gosp. župnikom Škrbecem potem, ko je bil za proglazen kandidat — potem

Ne dvomim, da je to-le vaš pravi priimek, toda —

„Polič je rodbinsko ime — moje matere.“

„A — a — a!“

Nadležni ceremonijel se je izvršil po vseh etiketnih in uradnih predpisih. Opoludne pred razhodom je pa povabil gospod svetnik dr. Starca, naj ga obišče kakor brž utegne.

To vabilo je povzročilo razne hudomušne opazke med osobjem sodne dvorane deželnega sodišča. Ostala avskultanta sta se kar očitno mizala in pisarji so smatrali neobičajno svetnikovo vabilo za javno pohujšanje.

„Gotovo kaka ljubimska afera.“

„Pa tako hladno — naš šef.“

„Jedes Tierchen hat sein Plaisirchen.“

Enake opazke so se vrstile po mostovžu in stopnicah, mej tem ko je v vseh mestnih zvonikov donel opoludnani zvon.

Zvečer je pa pripovedoval Miško rume-nolasi natakarici in poleg nje vsakomur, kdor je le hotel poslušati „na sodišču“, da je dr. Starec silno bogatih roditeljev. Denarja ima kakor peška in svetnik. Zadel je njegov sorodnik, morda celo stric ali oče....

Mladi sodni pristav Anton Zadel je preganjal svojo samoto v neveliki sobici tržke

seveda se nam postopanje z gori imenovanima župnikoma ne more zdeti več neverjetno. S postopanjem nasproti župniku Škrbecu je bil ustvarjen precedens, ki se je z župnikoma Zidaričem in Červarjem — ponovil.

Ali, če se že postopanje škofa Nagla samo vidi neumljivo, koliko bolj težko je umeti nagibe, ki so ekscelenco Nagla kakor višega čvarja cerkvenih koristi doredh do postopanja, ki more tem koristim le škoditi?!!

V prvo je res, da je škof Nagl s svojim postopanjem živo užalil ravno tiste vernike, ki zaupajo duhovnikom, kar more le omajati razmerje med njimi in ljudstvom, kakoršnjega bi si morala ravno cerkev le želiti. Toda mogli bi priti še do drugega zaključka. Morda pa njegova ekscelenca goji tako nizko mnenje o zboru izvoljenih naših poslancev, da se mu ne vidi častno za duhovščino, da bi v tem zboru sedeli tudi nje zastopniki?!! Ne trdim, da je temu tako, ali misel se usiljuje sama po sebi, ker so n. pr. meni znane izvestne zaničljive izjave njegove ekscelence o „Advokatenherrschaft“ v Istri, ki da se jo mora streti! Njegova ekscelenca pa naj ne pozabi, da stoji tej „Advokatenherrschaft“ na čelu tisti dr. Laginja, ki ga obožava ves narod ravno zato, ker ni bil nikdar advokat v tistem podtaknjenem nelepem smislu, pač pa vsikdar advokat — svojega naroda! Hvaležnost naroda do dr. Laginje je tolika, da morem danes zagotoviti njegovi ekscelenci z matematično gotovostjo to-le: ako bi se razpisal plebiscit, ki naj izreče sodbu med njegovo ekscelenco in drom. Laginjo, njegova ekscelenca ne bi se veselil tega plebiscita!

O neumestnosti — da ne rabim hujega, a bolj opravičenega izraza — postopanja njegove ekscelence nasproti rečenima župnikoma ga more poučiti že deistvo, da se je celo poreško-puljski škof dr. Flapp, ki gotovo ni poseben prijatelj Hrvatov in Slovencev, drugače in korektno je vedel nasproti volilnemu gibanju v Istri. Tudi v poreško-puljski škofiji je bil izvoljen poslanec jeden svecenikov in celo jeden izmed pronosiranih bojnikov za hrvatsko stvar. To je župnik Luka Kirac. Škof dr. Flapp se gotovo ni bogve kako veselil te kandidature, ali niti z mezinem ni ganil proti njej!

Postopanje njegove ekscelence dr. Nagla pa utegne neprijetno zadeti še na neko drugo stran, na katero ekscelenca bržkone niti misli ni. Znano je, kako sta toliko primorska lokalna, kolikor tudi osrednja vlada zastavljala ves svoj upliv in svojo avtoriteto v to, da se je v Istri dosegel znani kompromis, od katerega si vlada obeta toli zaželjenega pomirjenja duhov. In ko je bilo slednjem po tolikih naporih doseženo sporazumljenje, je bilo zadovoljstvo v vladnih krogih toliko, da je bivši ministerski predsednik Beck v svojih prizadevanjih za pomirjenje med strankami v parlamentu na Dunaju stavljal v Istri doseženi kompromis kakor izgled. Brez dvoma je torej vladnim krogom veliko ležalo na tem, da ne pride ničesar vmes, kar bi ozlovoljalo duhove in postavljalo zapreke evoluciji, ki naj dovede do mirnega razvoja in dela v deželi. Njegova ekscelenca naj le dobro premisli to in priti mora do spoznanja, da njegovo postopanje nikakor ni v skladu z označenimi vladnimi intencijami!

Naj torej obračamo stvar kakorkoli hočemo, od vseh strani se nam vsiljuje uverjenje, da je postopanje ekscelence Nagla —

gostilne „pri levu“. Gostilničarka in sobarica ste vedeli dobro, da izdeluje mladi gospod v svobodnem času kipe iz lesa, mavca in marmora. Seveda, se vrši to le za igračo. Ali sobarica se je čisto pritoževala, da je v pristanišču sobi mnogo bolj nesnažno nego v bivalistihih ostalih gostov, samskih gospodov. Toda gostilničarka jo je potolažila z dobro napitnico in prepovedala dalje govoriti o tem. Zadelova umetnost je nji dobrodošla v posebne namene. Z enakim delom se je namreč bavil tudi njen oče. Nekdaj imovit posestnik, sedaj splošno spoštovan samouk kipar in previzitar, bivač poleg obudovele neveste v rojstni hiši na drugem koncu trga.

Zgovorna gospodinja je kmalu spoznala, da adjunkt v svoji umetnosti ni samouk, marveč je občeval na Dunaju z mojstri te stroke in proučeval njih izdelke. Od umetnin njegove očeta so se razločevali Zadelovi kipci kakor dež en dan od solčnega popoldne. Oče je moral čisto na podstavek svoje podobe napisati ime svetnikovo, ki bi ga imel predstavljati, dočim je bilo na Zadelovih podobah to umevno samo ob sebi. Seveda: na Dunaju je, učeč se prava, mnogo občeval s kiparji in alikarji. Ti so mu zatrjali opetovano, da njegov ukus in tehnika nista napačna; njegovi poskusi pa vsi vrlo vapelj. Vabili so

zgrešen korak, da si hujšega ne moremo misliti: zgrešen korak, ki pa — ni prvi.

X Y.

Ta dopis nam je prišel, kakor rečeno, od strani, ki bi gotovo najodločnejše protestirala, ako bi se jo hotelo s'avljeti v eno vrsto z „Rdečim Praporjem“ in „Narodom“. Iz tega dopisa je jasno razvidno, da postopanje škofa Nagla v tej aferi ostaja graje vredno tudi če je res, kar trdi „Slovenec“: da sta namreč rečena župnika v formalnem pogledu kaj zgrešila proti cerkvenim predpisom. Kajti stvar je taka, da škof Nagl s svojo prepovedjo ni toliko zadel rečenih dveh svecenikov, marveč volilce, ki so njegovi verniki in ki niso ničesar zakrivali, razun da se njihovo zaupanje in ljubezen do svojih svecenikov na tržaškem ordinarijatu smatra, kakor — krivdo!

Ali glede enega onih dveh župnikov vemo mi iz gotovega vira, da je nemudoma, čim je prejel škofovo prepoved, sporočil volilcem in njihovim voditeljem o dobljeni prepovedi z izrecno pripombo, da radi tega niti na sklicani shod ne more priti. O tem župniku se pač ne more reči, da je kandidiral in njega pač ne zadevuje nobena krivda, ako so mu volilci dali glasove vzlic njegovi prijavi in vzlic škofovi prepovedi.

Splošno mnenje je, da naj bi bil škof, ako sta rečena župnika zgrešila kako formalno pogreško, pozval iste v svojem notranje-cerkvenem poslovanju na odgovor, nikakor pa da ni imel napraviti takega afronta proti volilcem, katerim bi moral kazati svojo ljubezen se posebno zato, ker zaupajo duhovščini!

Ali, ker se že toliko govori o tistem formalnem pogrešku, s katerim se hoče pokriti slej ko prej grajevredno postopanje škofovo, bodi nam dovoljeno vprašanje: kaj pa je zgrešil gospod župnik Škrbec? Zakaj se ga je prislilo, da se je neposredno po proglazenju odpovedal kandidaturi?!! Naše mnenje je: dolžnost svecenikov, da svoje kandidature prijavljajo svojemu višjemu cerkvenemu pastirju in da ga formalno prosijo za dovoljenje, se nikakor ne sme stavljaljati v nasprotje z državnim zakonom, ki tudi duhovniku zagotavlja pasivno volilno pravico! Škof more duhovnikom izrekatj grajo in jih klicati na odgovor radi neizpolnitve radi večkrat omenjene notranje-cerkvene obveze, nikakor pa jim ne more direktno prepovedati vsprejema kandidature!

To so bili razlogi, ki so nas vodili, ko smo nastopili proti prepovedi škofa Nagla. Čitatelji in posebej še tudi duhovniki naj sodijo torej o opravičenosti trditve v „Slovencu“, da smo s tem sovražno nastopili proti — cerkvi! Mi smo se potegnili za ustavne pravice svecenikov, a sveceniki so menda organi — cerkve!

„Slovenec“ je z omenjeno notico morda ustregel izvestnim krogom v Trstu, ali interesov duhovščine ni vzel v svojo obrambo z omenjeno notico!

Jugoslov. vprašanje v avstrijskem parlamentu.

Govor državnega poslanca dra M. Laginje v seji zbornice poslancev dne 16. t. m. povodom razprave o anekstiji Bosne in Hercegovine.

Govornik je v začetku svojega govora polemiziral s poslancem vsenemške stranke Malikom, rekši, da so navedbe tega posled-

ga v svoj krog. Toda Zadel ni veselilo vihravo in nestalno umetniško življenje, da-si mu je zelo dobro delo prijateljsko priznanje. Se z večjo vneemo se je poslej kratkočasil z ilom in dletvico. Poleg suboparne juristarije mu je bilo podobarstvo edina naslada.

Tudi pozneje v sodni službi ni opustil sladke zabave.

Gostilničarka „pri levu“ je pa uganila, da bi njen oče in Zadel mnogo več dosegla z združenimi močmi, posebno bi bilo adjunktovo sodelovanje — morda celo v isti delavnosti in na isti mizi — staremu samouku slovesen praznik. Tudi očetovi svetniki bi bili potem vsekako lepši. In — to je bila pa glavna stvar v načrtu gostilničarke „pri levu“ — adjunkt Zadel bi se poleg kiparskih podob lahko zgleдал v živi model, njeno nečakinjo lepo Viki. Nekaj časa bi morda modeliral njo pri očetu, pozneje bi se pa lahko preselila kar z njim na njegov in njen skupni dom, seveda po vseh zapodanih predpisih sv. zakona.

Ta načrt se jej je zdel kar nebeško lep. Srce jej ni mirovalo prej, da je o prvi priliki razkrila adjunktju željo, kako rad bi izpopolnjeval njen oče pri njem svojo podobarsko spretnost.

(Dalje.)

tega v mnogem v protislovju same s sabo. Tako vidi n. pr. Melik v aneksiji Bosne oko — Rima. Z druge strani pa pravi zopet, da se z aneksijo uvede v Avstrijo mohamedansko veroizpovedanje, tako, da dobe Muslimani na Dunaju svoje hareme. Vspricho takih trditvev ni potrebna nikaka obramba Vatikana.

Govornik se pridružuje nujnemu predlogu posl. dra. Sušterčiča in državno-pravnemu zavarovanju, obseženemu v tem predlogu. Razprava o tem predmetu je nujna že zato, ker se doslej, in tudi na podlagi obrazloženja vladnega zakonskega načrta ni prav ničesar doznanlo: na temelju katerih predpostavk in na podlagi katerih sporazumov in dogovorov z drugimi vlastmi je došlo do aneksije Bosne in Hercegovine! Predpogoj za okupacijo je bil — kakor je rekel Bismarck na berlinskem kongresu —, da se doseže stabilna pacifikacija v rečenih deželah in na Balkanu.

Zastopnik Anglije je izjavil tedaj, da se ima okupacija Bosne in Hercegovine poveriti Avstro-Ogrski, ker se poslednja od strani signatarnih vlasti smatra za dovolj močno, da v teh dveh provincijah vpostavi mir in red. K temu dvema izjavama je dodal zastopnik Avstro-Ogrske grof Andrássy: Mi bomo pacificirali. Mi smo dolžni v našem lastnem interesu, da izvedemo to pacifikacijo, ali mi moremo to samo pod jednim pogojem — namreč: da bo ta pacifikacija trajna.

Zastopnik Rusije je izjavil v zadnji seji: Ker smo z zastopnikom Avstrije sklenili poseben dogovor, ni ničesar, čemur bi se protivili. On se namreč popred ni protivil okupaciji Bosne in Hercegovine po Avstro-Ogrski, marveč okupaciji novopazarkega Sandžaka. In tako je bil evropski mandat izročen naši monarhiji. Globoko treba obžalovati, da ni naša monarhija takoj po okupaciji storila to, kar je storila sedaj: da ni takoj uredila stabilnih odnosov.

Naša narodna dolžnost je, da izjavimo, da držači se našega narodnega programa jemljemo storjeno dejstvo na znanje pod pogoj, ki jih hočemo kasneje staviti. Ali glede na izvajanje vsega onega, kar se ima storiti po proglašeni aneksiji in kar ima slediti po njej, vidimo mi tolike zapreke, da smatramo, če tudi bi mogli pozneje veliko mirneje razpravljati o tem, kakor jako nujno, da se ravno o tem, kar se nameruje izvesti, takoj pove polna resnica.

Govornik je zatem prešel na to, kako da med tekstom ogrskega in avstrijskega zakonskega načrta obstoje neke razlike in vrhu tega v avstrijskem tekstu inkongruence. Ne glede na to, da v avstrijskem načrtu stilizacija ni povsem prava, ker se za eden in isti pojav menjuje izraz ter se v tem zakonskem načrtu enkrat govori o „protekciji“, drugičkrat pa o „raširjenju“ suverenitete, specificira ogrski zakonski načrt pragmatično sankcijo, česar v avstrijskem načrtu ni. Madjari zato ne pritrjujejo temu aktu suverenitete in ga le jednostavno jemljejo na znanje.

V avstrijskem zakonskem načrtu ni nikakega obrazloženja o razširjenju suverenih pravic, dočim se Madjari sklicujejo na tiste prastare vezi slavskih prednikov Njegovega velečanstva. In po sami ogrsko-hrvatski pogodbi od leta 1868, ki jo — mimogrede rečeno — Hrvatje ne priznavajo, ker ni sklenjena ustavnim načinom in brez jednega sestavnega dela hrvatskega naroda, namreč Dalmacije — ni nikake specialne Ogrske kakor države, ampak je državna skupnost, ki sestoji iz Ogrske, Hrvatske, Slavonije in Dalmacije.

Ako točno proučujemo tekst ogrskega zakonskega načrta in proklamacije vidimo, da se po ogrskem umevanju razširjenje suverenih pravic Njeg. velečanstva ima razumeti kakor razširjenje suverenitete kralja ogrskega v ožem smislu jemlje na znanje. V tej razliki leži brez vsakega dvoma kal velikim notranjim političnim komplikacijam med Avstrijo in Ogrsko in mi moramo zahtevati razjasnila od naše vlade, a drugi bodo skrbeli, da jo dobe od vlade. Pri nas pravijo: državni zbor podeljuje svoje pritrjenje za ta akt. V ogrskem zakonskem načrtu pa je rečeno, da se jemlje na znanje. V navadnem občevarju se morda v tem ne bi našla nikaka razlika. Ali, ako se človek kapricira, da se najdejo take razlike, potem treba iskati razlog, zakaj so take razlike storjene. Po avstrijski ustavi in po zakonu od leta 1880 je odobrenje od strani legislative vsakako potrebno.

Nu, ogrska legislativa hoče vzeti ta akt na znanje tako, da ogrski kralj izjavi ta akt, a ne tudi hrvatsko-slavonsko-dalmatinski kralj, ki je po kronitveni obveznici obe faktično pripadajoči mu provinciji v duhu inavguralne diplome anektiral.

(Pride še).

Enodušnost hrvatske in slovanske javnosti ob vseučiliščnem vprašanju.

„Piccolo“ je bil izven sebe iz veselja, ko se je mogel sklicevati na nekega „Kremenjaka“ v Dalmaciji v prilogi italijanskega zahteva po vseučilišču v Trstu. Ker pa je menda po tem sam čutil, da ni ravno zadel terno, ko se je skliceval na list, ki ga izdaja človek, ki more govoriti izključno le v svojem zares nemerodajnem in v nikogar drugega imenu, list, ki mu je celo ekzistenca neznana slovanske javnosti na jugu, je potem še falzificiral izvajanja v glasilu dra. Smolaka.

Ali tudi s tem si „Piccolo“ ni nič koristil. V prvo ni Smolaka danes nikak mero-dajen politik v Dalmaciji, a v drugo je „Piccolo“ — kakor rečeno — tudi tega glasila izvajanja jednostavno falzificiral, oziroma je izpustil vse one odstavke, ki mu niso prihajali v prilog.

Sedaj pa nastopila „Hrvatska rieč“ avtoritativno glasilu šibenicko, z ojimtrm člankom proti namiljenim dalmatinskim radikalom, ki iz gole zavisti križajo poti politike, v katero se je odločil ves narod na jugu. Nastopi „Kremenjaka“ in „Slobode“ prihajajo — pravi „Hrvatska rieč“ — le dunajski in avstrijski vladi v prilog. A ko bi bilo pri nas pojma o narodni koristi in ponosu, ne bi niti govorili o zvezi med Italijani in Slovani. Zgodovina dokazuje, da največji naš tekmeč in neprijatelj je — Italijan.

Na sklicevanje na italijansko kulturo odgovarja „Hrvatska Rieč“: „Samo usuznjeni narodi potrebujejo ptujega duševnega gospodstva...“ In potem: „Bahatost italijanskega življa po naših krajih je tolika, da naravnost prezira naš jezik in le sanja o času, ko bi zopet zagospodovala na naših obalah. Italijansko vseučilišče v Trstu ni nič drugega, nego želja, da bi se približali temu cilju. To bi bilo najglavnejši razširjevalni in vzdrževalni irredente... Mi naj bi povzdigali Italijane, ki nočejo svojega vseučilišča v svojih krajih, ampak le v Trstu, da bi nas potem še huje pritisnili! Mi naj bi storili to zato, ker so se Italijani parkrat spoprijeli z nemškimi burši in izstrelili par strelcev iz revolverja, ker se je Tittoni dvignil, da protestira pri dunajski vladi in ker je ta poslednja obljubila, da bo uvaževala želje Italijanov, ker so se dunajske novine zavzele za vseučilišče naperjeno proti Hrvatim, je pri nas naravna stvar, da vstaja kak Hrvat in da se — divi modrosti junaštvu in veličini Italijanov! Ali ta abnormalna pojava ne bo vplivala na določeno naravno smer, za katero se je izrekla vsa naša javnost, ves narod... Italijani morejo imeti svoje vseučilišče, ali to ne sme biti na ozemlju, ki pripada nam po položaju in ki nam mora pripasti po prebivalstvu! Takim poskusom se treba upreti z vsemi močmi, pa bilo tudi — italijanskim načinom!

Ali si čul „Piccolo“ to muziko?! In tako niso strune v kakem obskurnem glasilu, ampak v pripoznanem glasilu dalmatinskih Hrvatov!

V istem smislu branijo naše stališče tudi druge ugledne hrvatske novine, kakor zadržski „Narodni list“ osječka „Narodna obrana“, opetovano zagrebski „Obzor“ itd.

Govor ruskega ministra Izvoljskega.

V petek je minister Izvoljski — kakor nas je že brzojav obvestil — držal v dumi svoj z veliko napetostjo pričakovani veliki politični govor.

V uvodu je minister naglašal dobre posledice, ki jih je že videti na obalah Tihega morja vsled angleško-japonske konvencije. — Rusko-angleška konvencija pa se ima smatrati kakor dopolnilno imenovane konvencije, ker se tudi žnjo zagotavlja mir na Vzhodu. Ali rusko-angleška konvencija se dotika tudi balkanskega vprašanja in njena praktičnost se je najbolje pokazala te dni. Temelj vse vstopne ruske politike vataju tudi nadalje v rusko-francoskem zavezništvu, ki pa ne ovira Rusije, da ne bi živila v dobrih odnosih z Nemčijo. Minister je na to z zadovoljstvom konstatiral približanje Italije k Rusiji. Obe te države imata interes na tem, da se na Balkanu ohrani status quo. Rusija je morala vsprejeti to prijateljstvo, ker jej je mnogo na tem, da bi bila ona v ravnotežju v evropski politiki. In ker se Rusija ne misli odreči svoji tradiciji, onelni politiki mora gledati, da bo močna. In s tem je minister Izvoljski prešel na najaktuelnejši del svojega govora. Ruska javnost je zahtevala, da bi Rusija energično protestirala proti aneksiji Bosne in Hercegovine. Tudi proti njemu, ministru, je bilo slišati hude kritike. Ali ta ista javnost bi morala vedeti, da sam protest ne velja nič, ako se ga ne misli podpreti z oboroženo silo. Ali v tako pogreško Rusija noče pasti. Tudi on mora potrditi, kar so že drugi iznesli, da namreč roke ruske politike so vezane po budimpeštanski konvenciji od 1877 in po berlinski deklaraciji od leta 1878.

Ali, ako Rusija nima juridičnega prava do protesta proti aneksiji, pa ima pravico in celo dolžnost, da ob tej priliki opozori na druge člene berlinskega dogovora, ki so nepovoljne za balkanske države in za Turčijo. Berlinski dogovor je uničil vsaj polovico ruskega dela za neodvisnost balkanskih Slovanov. Sedaj je Rusiji v dolžnost, da zaščiti politično in gospodarsko nezavisnost balkanskih Slovanov pred nevarnostjo od katere-koli strani.

Rusija simpatizira toplo s stremljenjem bolgarskega naroda, ipak mora pogratiati način kakor se je proglasila neodvisnost. Vendar Rusija simpatizira z neodvisno Bolgareko, ki je njeno dete in ki je sedaj dosegla cilj, na kateri jej je Rusija pokazala.

Rusija se veseli na srečnem razvoju stvari v Turčiji in stori vse možno, da se ta poslednja in Bolgarska sporazumeta.

Minister je na to izjavil, da je ideja o sklicanju evropske konference prišla od turške

strani ter da se glede programa konference interesirane države srečno sporazumevajo. — Na konferenci pa se bo poinicijativni Rusije razpravljalo o kompenciacijah, ki naj jih dobita Srbija in Crnagora. Med tem pa morata ti državi — kakor jima je bilo že priporočeno — mirovati.

Minister je na zaključku rekel, da je ruski politiki glavni cilj ta, da ustvari konfederacijo balkanskih držav, ki bodo same mogle braniti svojo ekonomsko in politično nezavisnost.

Ta znameniti govor je bil — kakor posnemljemo po vesteh iz političnih centrov — splošno ugodno vsprejet. Rusija ne misli na oboroženi spopad, ali kakor je javil minister Izvoljski, je ona pripravljena na vse v zaščito interesov balkanskih Slovanov. K temu delu govora se povrne jutri.

Komentariji o ekopezuju Izvoljskega.

CARIGRAD 28. „Omanischer Lloyd“ nahaja, da je govor Izvoljskega veliko razočaranje za slovanski svet, četudi žele slovanski narodi kompencacij. List povdarja v govoru Izvoljskega željo, da se balkansko vprašanje mirno reši ter konečno naglašja, da ne stavlja govor nikakih zahtev glede Bosne, ki bi jih Avstro-Ogrska po mirni aneksiji ne mogla vsprejeti in ki bi preprečili konference.

LONDON 28. „Daily Telegraph“ pravi, da je bilo vspricho reichstadske pogodbe in tajne berlinske deklaracije že dolgo jasno, da se ni mogla Rusija protiviti aneksiji Bosne. Izvoljski je postopal le pošteno, da je v to privolil. „Daily Telegraph“ pravi: Če išče avstro-ogrška vlada mirno in pravično odstranitev težav, ki si jih je sama ustvarila, tedaj jej je Rusija pokazala pot, po kateri se zamore umakniti, ne da bi škodovala svojim gmotnim interesom in svoji narodni časti. Evropa in monarhija želiata mira. Vse, kar se zahteva od dunajske vlade, je, da porabi ugodno priliko in obrani časten mir.

LONDON 28. „Morning Post“ smatra noto Izvoljskega kakor popolnoma korektno. Na Dunaju so jo seveda vsprejeli kakor neprijazno, kar pa ni v resnici. Dunaj se ne briga za mednarodne pogodbe ter lahko prehaja preko istih. Izvoljskega govor pa primora Dunaj, da spremeni svojo nepotrebno prevzetnost, kajti ta govor kaže, da ne bo Rusija delala težav, ako se hoče Dunaj ozirati na formule mednarodnih pravil.

DOGODKI NA BALKANU.

SRBIJA.

BELIGRAD 28. Med obema radikalnima strankama je sklenjen kompromis, da se kabinetu Velimirovićem poverimo glasovanje proračunskega provizorija izreče zaupnica. S tem je preprečen izbruh hude krize. „Politika“ poroča, da je včeraj v neki gostilni večja skupina častnikov zarotnikov in protuzarotnikov slavila spravo. Obedu se je udeležil tudi polkovnik Vasić.

Srbsko-avstrijska trgovinska pogodba.

BELIGRAD 28. Javlja se, da je vlada sklenila vsprejeti predlog avstro-ogrške vlade, da se provizorično še za tri meseca podaljša avstro-ogrška trgovinska pogodba.

Skupščina.

BELIGRAD 28. Koncem debate o proračunskem provizoriju je finančni minister Popović izjavil, da ostaja pri tem, da vsprejme zbornica vladno predlogo. Ministeraki predsednik Velemirovic je potem v imenu skupne vlade zahteval zaupno izjavo. Skupščina je potem z 82 proti 26 glasom vsprejela vladno predlogo, da se letošnji proračun podaljša za toliko časa, dokler ne bo vsprejet proračun za 1909. Nato se je vršila tajna seja. V tajni seji sta Novaković in Pasić poročala o vspehu svojih misij.

TURČIJA.

CARIGRAD 28. „Tanin“ poroča, da so včeraj vsprejele vse komisije zbornice adreso na prestolni govor. Izvršilo se je le nekaj formalnih sprememb.

CARIGRAD 28. Ruski poslanik Sinovjev je včeraj priredil banket na čast velikemu vezirju in ministru za unanje stvari.

CARIGRAD 28. Zbornica je po kratki debati vsprejela adreso na prestolni govor, kakor jo je včeraj sprejela komisija. Komisija je spremenila tudi mesto glede pouka. Na mesto izraza „vladne šole“ je bil vsprejet v načrt izraz „javne šole.“

Dnevne vesti.

Gg. odborniki polit. društva »Edinost« se uljudno vabijo, da se udeležijo današnje redne odbore seje ob 7. uri zvečer v pisarni dr. Gregorina in dr. Slavika. Predsedništvo.

Iz finančne službe. Davčni asistenti Ludovig vit. Benigni, Ferdinand Vodopivec in Friderik Mrevlje so imenovani davčnimi oficijali v X. čin. razredu.

Občinski zastop v Krminu — slavoifilski! Ne glejte nas debelo, dragi čitatelji! To je britka strašna resnica. Če ne verujete, pogledajte le v včerajšnji „Piccolo“, jutranje in večerno izdanje. Tam je povedano črno na belem. Mi se kar čudimo, da ni izbruhnil v Trstu valed te vesti strašen plamen ogorčenja nad takim izdajstvom! Velika mati Italija odeni si črno žalno obleko.

Da, dogodilo se je nekaj strašnega tam v Krminu. V prostorih tamošnje slovenske

šole so priredili veselico — torej šolsko veselico, bržkone Božičnico. Povabili so tudi občinski zastop in ta je — ako smemo verjeti „Piccolo“ — tudi res poslal svojega zastopnika.

S tem je občinski zastop prestopil seveda v vrste slavoifilov. In — o krivice!! — na Krmin se nista še usula ogenj in žveplo. Genij velike svete Italije — zakri si svoj jasni obraz!!

Oh, kako majhen je pri „Piccolo“ korak od resnega do — smešnega!!

Ali mera nesreče in sramote v Krminu s tem še ni polna. Tudi na finančnem komisariatu v Krminu je zasledil „Piccolo“ — panslavistične agitacije. Ako baron Aehrenthal ne ukrene hitro potrebne energične korake, je nevarnost tu za veliko krvavo vojno, kajti vendar ne gre, da bi finančni organi v Krminu sestavljali slovenske zapisknike — s slovanskimi strankami!! To je vse-kako casus belli.

O „Piccolo“, „Piccolo“ — velik hečéš biti in si tako — pritlikov!!

Sodelovanje poštinih uradov na carinsko uradnem izstopno-zaznambenem postopanju v inozemstvo vrženih predmetov po izvršeni popravili.

Ozirom na obvestilo od dne 24. aprila 1907 št. 12.825/P (pošt. in brz. nar. št. 53 iz leta 1907), glede vstopno — zaznambenega postopanja poštinih predmetov iz inozemstva v svrhu poprave dobajajočih predmetov se obvešča c. kr. poštne urade, da bode temeljem tožadnega sporazuma s c. kr. finančnim ministerstvom poštna uprava počenši s 1. januarjem 1909, začasno samo poskusoma, posredovala tudi izstopno zaznambeno postopanje, po izvršeni popravili, zopet v inozemstvo odposlanih predmetov. Poštna uprava bode toraj, nadomestovaje stranko, odpremljala v prevoz predane, v inozemstvo vračajoča se ter popravljene predmete vsebujoče pošiljate, v svrhu določila istovelosti predmetov, na carinske urade in prepošiljala predajalcem po mejnih izstopnih poštinih uradih z izstopnim potrdilom opremljene zaznambene liste.

Pogoji, pod katerimi se izvršuje to posredovanje oziroma reglementarna in obratno — službena določila, katera je treba uvaževati, so ista, kakor so predpisana z naredbo od 1. 9. t. l. št. 27.054/P (p. in brz. naredb. št. 113 iz leta 1908) glede v inozemstvo namenjenih omotov z vzorci in kupčijskim blagom, osobito pa se sme odpravljati slične pošiljate samo na v tej naredbi navedene, v posredovanje zaznambenega postopanja pooblaščenih razcarinskih poštne urade. Razlika obstoji le v toliko, da mora odpošiljatelj razven potrebnih spremeljavanih listin, dodati tudi zaznambeni list in v svoji prošnji za posredovanje izstopnega zaznambenega postopanja (nova tiskovina št. 367) besede vzorci (kupčijsko blago) na ... mesecav rokopsno nadomestiti z besedilom „vračajoče se popravljeno blago“ ali z isto pomembnim izrazom.

Silvestrov večer „Tržaškega Sokola“ Zadnji dan leta se bo vršil tradicionalen „Silvestrov večer“ „Tržaškega Sokola“ v gledališki dvorani „Narodnega doma“.

Kdo se ne spominja z radostjo teh večerov že leta in leta nazaj, ko smo se — že tedaj, ko nismo imeli svojih prostorov — pod sokolskim okriljem zbirali zadnji letni večer in smo, navduševaje se za nadaljno borbo, prehajali v novo leto?!

Za letošnji večer ni treba posebne reklame, kajti ravno došli nam vapored govori, da bo pač eden najlepših, kolikor jih je kedaj „Sokol“ priredil.

Priljubljena slavčica gospa Štularjeva prepevala bo razne kuplete. Naš Jaka nastopi v lepi, moderni in drastično komični burki. — Vojaška godba domačega pešpolka nas bo zabavala s samimi slovanskimi skladbami, društveni pevski zbor bo pa zbrano občinstvo kratkočasil z lepimi narodnimi pesmicami. — Kedor je pa kedaj videl opero „Samski klub“, si gotovo želi videti jo. — Prehod v novo leto bo predpostavljala živa slika, a novoletni govor bo imel — kakor čujemo — starosta Sokola, dr. Rybář.

Vojaška godba bo v zabavo občinstva svirala v veliki dvorani do 4. ure jutraj, mej tem ko bo v sokolski dvorani po polnoči ples. Mej zabavo bo funkcionirala šaljiva pošta.

Program torej jasno govori, kako bo na sokolskem „Silvestrovem večeru“.

Kedor hoče torej v prijateljskem krogu, veseli družbi in prijetni zabavi, prestopiti prag iz starega v novo leto, ta naj ne zamudi priti na Silvestrovo v veliko dvorano „Narodnega doma“.

Bratje Sokoli, ki se tega večera vdeležje v sokolskem krogu, ne plačajo vstopnine.

Na svidenje zadnjega leta dan v veliki dvorani „Narodnega doma“.

Akademični ples. Ak. fer. dr. „Balkan“ obstoja šele dve leti, a tekoma te dobe je imelo na ljudsko izobraževalnem polju tako lepe uspehe, da bi bilo nedopustno, ako bi to delo ne moglo napredovati. Sredstva za nadaljno delovanje pa naj da naš akademski ples, ki se vrši 9. januarja 1909 in ki je prva taka prireditve v Trstu.

Kakr slišimo se vrše tudi v Ljubljani velike p iprave za „Savanski ples“ in ljubljansko naobraženstvo, posebno pa dame kar teknujejo pri pripravi, da bi se ples najlepše obnesel. Zato je treba tudi v našem

Trstu živahne agitacije in neumornega dela, da naš akademski ples neostane za ljubljanskim, da gmotno in moralno uspe. Pripravljali odbor bo ukrenil vse potrebno za ples, naše nabiranje pa naj ga poseti v častnem številu. Pripravljali odbor.

Potres. Na tukajšnjem pomorskem observatoriju so včeraj zjutraj zabeležili potresni instrumenti močan bližnji potres. Začetek ob 5. uri 22'17", Maksimum ob 5. uri 25'58", zvršetak ob 6. uri 29'7" zjutraj.

Uvedenje mešanih vlakov št. 959 in 960 na progi Trst c. kr. drž. žel. — Buje lokalne železnice Trst-Poreč.

S 1. provincem 1909 se opustita tovarna vlaka s prevažanjem oseb št. 971/972, ki se ustavljata le v postajah proge Trst-Buje; mesto teh bosta vozila vsak dan z vozovi 2. in 3. razreda mešana vlaka št. 959 (odhod iz Trsta c. kr. drž. žel. ob 9. uri 20 min. dopoludne, prihod v Buje ob 12. uri 50 min. pop., in št. 960 (odhod iz Buje ob 1. uri 45 min. pop., prihod v Trst c. kr. drž. žel. ob 5. uri 10 min. pop.), ki se bosta ustavljala na vseh postajališčih.

S tem bo popolnoma ustrezno željam interesentov.

Izgubil je due 26. t. m. znatno svoto 80 kron. Na svojem domu v Rihemberku je še imel listico, a dospel je v Trst je ni več imel. Na vsaki način je izgubil ali na potu od doma do gostilne Ličnega, ali pa od tu do postaje v Rihemberku. Ker dotičnik ni imovit, je to zanj hud ndarec in je pošten najditelj najnujno naprosen, naj izroči najdeni denar gospodu župniku v Rihemberku, kjer se mu izplača tudi primerna nagrada.

Tržaška mala kronika.

Samomoraren. 22-letni brivski po močnik Ivan Marzan iz Pule, ki je stanoval v Trstu s svojo materjo v ulici Solitario 16, je v nedeljo ob 6 in pol uri zvečer prišel na redarstveni inspektorat v ulici Chiozza in naznanil, da so ga malo poprej v neki gostilni v ulici Boschetto napadli in vrgli ven iz gostilne. Krčmar in gostje, ki so ga, kakor je trdil, napadli, bili so pozvani na policijo in tu zadržani. Na zaslišanju pa se je izvedelo, da je bil kalil pravzaprav le oviditelj sam, ki je bil radi izgrediv odstranjen iz krčme. Ker je bil Marzan radi obilo zavžitega alkohola jako razburjen, so ga pridržali na policiji in ga spravili v transportno celico, da prespi svojo pijanost. Ob 8 uri in pol zvečer pa so našli obešenega na železnem omrežju okna. Visel je na debelem traku, ki si ga je napravil iz raztrganih skupaj zvezanih kosov sravce. Ko so ga sneli z okna, je še dihal. Zdravnik rešilne postaje, ki je z vso hitrostjo prihitel na lice nesrečnika, ni mogel več rešiti samomorilca. Bil je kmalu potem mrtev. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri sv. Justu. — Znanici Marzanovi trdijo, da se je Marzan že nekaj mesecev sem udal strastnemu pijačevanju radi nesrečne ljubezni.

Poskus samomora. V nedeljo ob 9 uri in pol zvečer hotel je 59-letni zasebni uradnik Alojz R., stanujoč v ul. Artisti, v samomirno svrhu skočiti v morje, da bi tam našel smrt. Nek pilot ga je zadržal in ga spravil k njegovi ženi.

Izginila je. Josipina Sanzin stara 16 let, stanujoča v Skednju št. 651, je že od pred včerajšnjem zginila od doma. — Njena mati Lucija je to naznanila oblastim.

Pozor na zimske suknje. Včeraj ob 4. uri iz tri četrti je bila v kavarni Goldoni vkrađena trgovskemu pomočniku Mariju Berček zimska suknja v vrednosti 40 K. Radi suma na tatvini je bil aretiran izgnanec Ivan Giraldi, 25 let star, iz Kopra.

Punica zastrupljena s alkoholom. Marijo Davi, staro 5 let, stanujočo v ul. Tiziano Vecellio št. 2, so včeraj sprejeli v bolnišnico. Bila je v jako opasnem stanju radi zastrupitve po alkoholu. Pila je žganje brez vednosti matere.

Koledar in vreme. Danes: Tomaž škot. — Jutri: David kraj. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 7° Cels.

— Vreme včeraj: oblačno veter.
Vremenska napoved za Primorsko: Obično, s posamičnimi padavinami. Burja, mraz.

Naše gledališče.

Staro leto umira, skoro se nam ima roditi novo, mlado leto. In v tem znamenju stopa tudi naše gledališče pred tržaško občinstvo, kajti če se bo do na Silvestrov večer na najrazličnejše načine veselili stari, naj bo novega leta dan posvečen nedolžnemu veselju naših malih, ki se z vso rožnato domišljijo zro v prihodnost svojega življenja in ki se z vso bajno vero tolmačijo sedanost in preteklost svoje okolice. In ta bajni svet naj jim z vso pestrostjo barv pričara pred oči ljubezna „Snegulčica“, po kateri gotovo že nestrapno hrepene bodoči stalni obiskovalci našega gledališča. In kako bi ne hrepeli po dražestni siroti, ki jo hudobna mačeha-kraljica tako sovražni in preganji samo zato, ker je lepši nego ona. In Snegulčica mora nazadnje iz hiše, dasi se je vanjo zagledal imeniten, lep in bogat kraljič, ki jo hoče vzeti za ženo. Ob najhujšem vremenu pa pride ubožica Snegulčica v temen gozd, kjer zaide in pritava do srčkane kočice, kjer biva sedem pridnih malčkov-pačkov, ki neustrašno kopajo drage rude v gorah in zbirajo vsakojake zaklade.

Malčkov pa baš ni doma, ko pride Snegulčica, vsa trudna in lačna. Kdo bi potem rešil štela za zlo, če pokusi večerjico, ki je na mizi pripravljena za odsotne prebivalce te bajtice, kdo bi ji ne oprostil, da na eni sedmerih posteljic zaspi? Zda se vrnejo palčki pojočo svojo navadno pesem. Pa nič niso hudi, ko opazijo, da se je nekdo dotaknil njihovega kruha, da je pokusil vince in prigriznil pečenke; še veseli so, tako veseli ti možički s dolgimi sivimi bradami, ko zapazijo tako mlado in lepo človeško deto, ki mirno spi pri njih.

Pa danes ne bom do konca pravil te lepe zgodbe, le prihranimo je kos za jutri. In za jutri ali pojutr. vam preskrbim celo lepo pesmico, ki tako ganljivo poje o lepi Snegulčici in hudobni kraljici-mačehi.

Le to vam povem, dragi malčki, da bo začetek predstave na novega leta dan že ob 4. uri popoldne in da boste slišali v gledališču tudi lepo godbo.

Narodni igri „Legijonarji“ in „Rokovnjači“ sta privabili v soboto in nedeljo ogromno število občinstva v naš došlej tako malo obiskani Talijin hram. Posebno na sobotni predstavi je bilo toliko občinstva, kolikor smo je videli le lani pri „Hamletu“.

O igrah samih ne bom pisal: saj se je o njih že veliko pisalo in vsak pozna več ali manj njih hibe in vrline.

Vprizoritev teh iger pa je bila, odkrito rečeno, na nivoju diletantskih predstav. Vzlic temu, da so nekateri igralci rešili svoje vloge dobro, je bil splošen vtis zelo neugoden. Seve dober del krivde pade na oder, a vendar ni opravičljivo, da so bile poslušne vloge deloma v slabih rokah, deloma pa slabo nastudirane.

Radi teh nedostatkov so posebno trpeli „Legijonarji“, ki zahtevajo mnogokrat nastop popolnega ensembela. Isto velja tudi o „Rokovnjačih“.

V obeh predstavah je serd briljiral g. Verovšek, klasičen in nedosegljiv Jež in Blaž Mazol. Posebno v poslednji ulozi je bil izvrsten. Izborna g. Danilova kot Barbka v „Legijonarjih“ in kot vdova pl. Poljakova v „Rokovnjačih“. O teh dveh naših glavnih močeh ni treba niti da dalje govorim, ker bi ponavljal že toliko in tolikokrat povedane reči. — Po daljšem času smo zopet videli na odru bivšega režiserja našega gledališča, g. Stoko in sicer v vlogi Nandeta. Igral je svojo ulogo v že znani interpretaciji iz prejšnjih let, gladko in sigurno in žel mnogo vsepeha. Pohvalno naj omenjam gđ. Mekindovo, ki je dokaj težko ulogo Lavra častno rešila. Tudi dobra je bila v ulogi Reziče v „Rokovnjačih“. Ljubka družica ji je bila gđ. Janova kot Ana, še bolj pa je bila v „Rokovnjačih“ kot Polonica. Tudi svoji pevski točki je dobro izvedla ter s tem dokazala, da stalno napreduje. G. Veble (Rak) bi bil lahko boljše igral. Posebno v drugem dejanju je bil precej nesiguren. Njegov Boje (v „Rokovnjačih“) pa je bil kakor v igri tako v petju izborni. Gg. Viktor (Brnjat) in Rajner (Tonček Obloški) mi nista prav ugajala. Prvemu se je videlo, da ni za intrigantske vloge, g. Rajner pa je bil zelo nesiguren. G. Viktorja burič v „Rokovnjačih“ je bil dobro zadet. Primeroma slaba sta bila g. Bratina (Stefan Poljak) in g. Boleslavski, ki je svoji ulozi že večkrat igral.

O drugih igralcih niti ne govorim, kajti bili so skoraj brez izjeme nedorasli svojim malenkostnim ulogam.

Izmed raznih napak naj omenim le eno večjih, in sicer to, da je g. Viktor nastopil skoraj v isti maski in obleki kakor Vernazz v Črnem grabnu, kjer ga rokovačji usmrte, in kot komisar Mulej v petem dejanju, kjer ustrela Nandeta. To vendar pokvari vsako iluzijo, in je popolnoma nerazumljivo za ne-veščega gledalca!

Pevski zbor Čitalnice je bil dober. Solisti (posebno g. Müller-Nona) celo jako dobri. Istotako čitalniški orkester, ki se vedno bolj spopolnjuje. — I-r. —

Tržaška gledališča:

VERDI. Zadnje predstave „Mojstrov pevec norimberški“ so bile naravnost vzorne in so odgovorjale vzvišeni Wagnerjevi umetnosti. Danes zopet repriza. Pripravlja se opera „Loreley“.

POLITEAMA ROSSETTI. Nocoj ob 8. uri se v prvič ponovi lepa opereta v treh dejanjih „Geisha“.

FENICE. Danes zvečer ob 8. uri se ponovi komedija „Odvetnič branitelj“; sledila bo burka v enem dejanju „Tragedija in muzika“.

EDEN. — Danes ob 8.30 raznovrstna predstava.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu priredi v petek 1. januarja 1909 veliko veselico s petjem, šaljivimi pri-

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.
Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402
Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18
Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.
Ima bogato zalogo vseh potrebnih za mrliče, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetic, kovine, porcelana in perl.
Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE.
Cene nizke, da se ni bati konkurence.
Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo **HENRIK STIBELI in drugi.**

Prodajalnice švicarskih ur

JOSIP OPPENHEIM
urar in izdelovatelj časomerjev.
TRST — CORSO šte. 5 — TRST
blizu knjižarne Vram
bogata izbira zlatih, srebrnih in kovina-stih ur.
Stenske ure z modernim zvonilom.
Prstani uhani, verižice i. t. d.
po zmernih cenah.
Popravljanje se izvršuje po dogovornih cenah in z garancijo.

Za praznike

ne zamudite priti
v ulico Campanile št. 15
(nasproti prodajalnice Alberti), kjer najdete bogato izbero štajerske perutnine. **SPECIJALITETA** gosi, poulards, piščanci, race in vsakovrstna druga perutnina. — Vrhu tega — — — — —
milansko namizno in čajno maslo
po najzmernejših cenah.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov
Izdiranje zobov brez
vsake bolečine
v zobozdravniškem kabinetu
Dr. J. Čermák in J. Jüschner
TRST
ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

PRVA IN EDINA

pisarna v vojaški stvari
koncesionirana od vis. c. k. namestništva
ulica Bačić št. 12, II. nad.
UHOD POD PREHODIŠČEM.

Daja nasvete in informacije o vsem, kar se tiče novačenja in vojaške službe. Izdeluje in odpošilja vsako vrsto prošnje vojaškega značaja — oproščenje od vojaških vaj in kontrolnih shodov, enoletno dobrovoljstvo, ženitbe, dozezanje zakonitih ugodnosti glede prezenčne službe, vsprejetja v vojaške kole itd. — Pooblaščen je zastopati stranke pred upravnimi oblastnjami. Posreduje v najtežavnijih slučajih. — Reševanje hitro in točno.

URADNE URE:
Ob delavnikih od 9-12. predp. in 4-7. pop.
Ob nedeljah in praznikih od 10-12. opol.

PEKARNA in SLADČIČARNA
VINKO SKERK, Trst, ul. Acquadotto 15, podružnica ul. Miramare 9
se zahvaljuje za vse obiske preteklega leta 1908, se priporoča tudi za prihodnje leto 1909 za daljše obiske ter ob enem vošči vsem odjemalcem in slavnemu občinstvu
SREČNO NOVO LETO. Spoštovanjem **V. SKERK**

Pohišstvo **solidno in elegantno**
po zmernih cenah
Rafaele Italia
TRST — Via Maicanton 7

V dobroznami prodajalnici moških oblek
ALLA CITTA' DI TRIESTE
Trst, ulica Giosuè Carducci št. 40 (prej Torrente) Trst
novi dohodli za zimsko sezono. Moške obleke kamgarn barvane in črne. Obleke za otroke in dečke od 3 do 10 let. Velika izbira paletot za moške in dečke. Povrniki in jope z ovratnikom astraham ali rajčovo kožo. Specijaliteta tu- in inozemskega blaga ter lastna krojačnica za izdelovanje oblek po meri. — Fuktanste sravce, hlače iz bombaževine, spodnje hlače, pletenine in druge potrebščine za delavce, po cenah brez konkurence. — Govori se slovensko.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH. Najvspešneje sredstvo proti DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

je **Tekočina GODINA** prirejena v Trstu **Rafaela Godina**, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: **sv. Jakobu in Josipa Godina**, lekarna „All' Igea Farneto 4

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti pošt. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko pošt. in zav.

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 | ul. Poste Nuove
(vokal Torrente) Alla città di Londra
Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Povrniki, močne jope, kožuhi in rarnih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski loden. Nepreročljivi plašči (prisni angleški) **Specijaliteta:** blago tu- in inozemskih tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Pekarna Josip Stritof

Trst, ulica S. Giusto 3
Zaloga na debelo ulica S. Giusto št. 1
Filijalka Piazza Vecchia št. 6 (Rosario)
svež kruh trikrat na dan.
Angleški in narodni prepečenki (biskotini) (Postrežba na dom). — Jesti in kolonijalno blago. — Izbira napojke in bolonjske zmesi ter moka iz prvih ogradnih mlinov. — Olje, jesh, malo itd.
Pošljejo se poštne pošiljke od 5 kg naprej.

Dr. Fran Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni
ima svoj ambulatorij
v Trstu v ulici San Nicolò šte. 2
(nad Jadransko banko)
Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol popol.

ANTON REPENŠEK

knjižgovez v Trstu, via Ceclia 9
priporoča slavnemu občinstvu
svojo moderno urejeno delavnico,
v kateri se izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela točno in po zmernih cenah.
SVOJI K SVOJIM!

Odprlo se je

novi veliko skladišče

POHIŠTVA

in tapetarij

PAOLO GASTWIRTH

v ulici Stadion št. 6
z veliko izbero popolnih sob vsakega sloga in moderne risbe ter popolnih oprav za stanovanja. — Zadnje novosti te stroke.

Zamore si vsakdo ogledati, ne da bi bil primoran kupiti.

zori, kupleti dve igri in plesom v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojanu. Začetek točno ob 5. uri zvečer. Vstopnina k veselici 50 st. Sedeži 20 st. Vstopnina k plesu gospodje 1 K dame 40 st. Pri tej veselici nastopi popolni društveni orkester.

Gg. odborniki

so najljubše naproseni da se vdeležijo polnočnega seje, ki se bo vršila jutri (v sredo) dne 30. t. m. točno ob 9. uri zvečer v društvenem sedežu. Ker se bliža dan občnega zbora, nadeja se da se vsi gg. odborniki odzovejo temu vabilu.

Gg. členom ter odelkom se naznani da se bo vršil II. redni občni zbor v nedeljo dne 24. prihodnjega meseca. Kraj ter dnevi red se objavi v tem listu tekom tedna.

Kolesarski „Zdravo!“

Predsedstvo.

Gg. odborniki „Del. podpornega društva“ so vabljani tem potom, da se udeležijo gotovo v polnem številu odborove seje in to radi jako važnih točk, ki so na dnevnem redu. Seja se bo vršila dne 30. t. m.; to pa radi „Silvestrova večera“ ki bo v četrtek dne 31. t. m.

Vesti iz Istre.

Cvetke z vrtov „Rauahovega režima“ v Boljuncu. Nekega dne meseca majnika letošnjega leta so šli cigan Goman in dr. skozi Boljunc in sicer z vozom in štirimi vstrib vpreženimi konji. Cigan je vozil z vso naglico. Blizu Boljunca je srečal nekega bicklista, katerega bi bil kmalu povozil. Bicklist se je na cigana jezil, a cigan mu je žugal s samokresom. To je bil zapazil službujoči orožnik Stožer, zajahal bickelja, stekel za cigani, Gomanu aretirani in pritiral z vozom in konji vred na orožniško postajo. Do tu vse v redu in čast g. Stožerju.

Cigan Goman se je legitimiral postajevočji stražmeštru Mučiču, kateri je z njim napravil zapisnik, zahteval od njega, naj položi 10 K kavicje, katero je cigan sveda rad položil. Zatem je g. Mučič izpustil cigana na svobodo. Položeno kavicje je odstopil županstvu in sicer v roke obč. tajnika. Vprašamo s kakšno pravico in na podlagi katerih zakonitih določeb sme orožništvo vsprejemati od strank, ki so ne le zakrivile prestopke nagle vožnje, temveč tudi žugale pasantom z orožjem? Kje je določeno, da potem orožništvo te kavicje odstopa županstvu in da jih sme obč. tajnik vsprejemati? Takaj je jasno, da se je stražmešter zagrešil proti službenim predpisom in da je obč. tajnik kršil določila. In politična oblast? Ali odobruje tako postopanje?

Iz sodno-kancelijske službe. Kancelijski oficijal Guido Cernich je imenovan višim kancelijskim oficijalom v Rovinju.

Novo društvo. — C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Izvorska vila“ v Sterpedu (Istra).

Darovi.

Na praznik sv. Štefana se je nabralo o priliki pevskega večera v gostilni via S. Marko v Trstu (pri sv. Jakobu) za družbo sv. C. in M. 8 kron 50 stot. Hvala nabiralatelju Romeo Sancinu! Denar se odposlje družbi v Ljubljano.

Za moško podružnico družba sv. C. in M. je daroval v počaščenje spomina pok. očeta g. Fran Malič 2 K in gospod Lujo Jos. 1 K.

Ob priliki razprodaje „Edinosti“ je na božični dan nabral vratar „Nar. doma“ 13 kron 66 stotnik. Denar hrani tajnik podružnice.

Za žensko podružnico sv. C. in M. je doposlal g. Josip Vran župan v Tomaju 4 krone 20 st. Nekaj starešin je nabralo na dan jubileja 2. decembra 220 stot. g. tomajski kapelan 2 K. Zladi!

Za podružnico družbe sv. C. in M. na Gredi nabralo se je pri liri „Tre sete“ v gostilni pri Franci 0,60 st. Na predlog g. V. T. darovala v isti namen slovenska društva, zbrana v gostilni pri priljubljenemu „Starcu“ K 11. Od teh so K 3 darovali „zaostali pički“.

Gosp. Ivan Marija Udovič je daroval za bedne dijake na Dunaju 1 K.

Gosp. Ciril Schmidt je daroval 6 matičnih knjig akad. društvu „Balkan“ za sv. Ivansko knjižnico. Hvala!

Podružnici sv. C. in M. pri sv. Jakobu so darovali kakor odkupnino za novoletno voščilo g. O. Perklič in g. J. Adamič po 1 K. — V nabiralniku gostilne „Jadranc“ ulica S. Marco 17, se je nabralo 23,22 K. — V nabiralniku v „Kons. društvu“ pri sv. Jakobu 13,50 K.

Mesto venca pok. Ivanu Germeku darovala obitelj Germek-Ponikvar 20 K družbi sv. Cirila in Metoda: 10 K ženski tržaški in 10 K svetoivanski. — V isti namen darovali so svetoivanski podružnici dediči Gasperčič 8 K.

Listnica upravnistva.

A. L. v B. Vaša naročnica je sedaj plačana do 31. decembra tega leta.

Narodni greh napravi, kdor pusil se slika drugje in ne v odličnem fotografirajo stoji Anton Jerkič v Trstu z vrsto velikega pešča št. 10, v Gorici Gosposna ulica št. 7. — Svoji k svojini! 1267

Vinogradniki vrta cepilneke vsake vrste, razne velikosti eno- dve- in triletne. Divje bilke, razne sadje. Cena po dogovoru. Prodaja FORČIO in drug. — Trzinica Komen. 2033

Prodaja se hiša z gostilno in koncesijo na trgu na Goriskom. Naslov pove Inzeratni odd. Edinosti. 2047 2030

Išče se poslovdjo, eventualno kompanjona za trgovino na veliko s kavo, oljem in južnim sadjem. Dotičnik mora biti izvešan v teh poslih. Ponudbe pismene na „Edinost“ pod številko „1909“. 2058

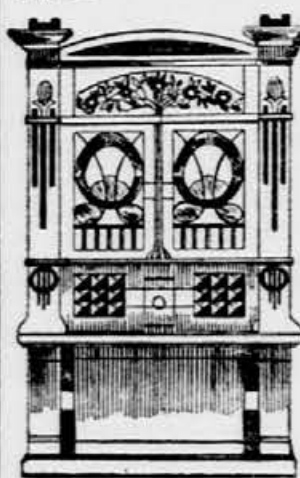
Oni gospod, ki je poslal ponudbo na „Edinost“, nast pod „P“ naj blagovoli dvigniti pisma v kavarni „Alla Transalpina“ pod „J“. 110

Odda se meblirana soba s prostim udom. in tudi ena mala sobica. Ulica Gaspare Gozzi 8. 2077

Arturo Petruzzi pok. Ant. kovač-mehanik za stroje in motorje

Tovarna štedilnih peči (SPARHERD) TRST, ulica Pondares 10. Telefon 971.

Zlat rudnik za vsakega gostilničarja, kavarnarja in lastnika so naši novi Piano Orchestrioni z godbo na lok zvonikom, mandolino in Xylophonom

Tovarna internacionalnih Piano-Orkestronov
F. MACHINEK & SÖHNE
Dunaj XVII. E. Ortleibgasse 5.
Zaloga v Trstu: Ferdinand Kasimir, ul. Commerciale 13; v Ljubljani: Josip Droll, Sodnijske ulice 3.

STARA MIRODILNICA
Fed. F. Huber Succ.
TRST, ul. Barriera vecchia št. 26.
BOGATA ZALOGA
barv, povlak, čopičev, pramenlj, kemičnih izdelkov, miner. vod, parfimov, zamah, železne žice, elastike za cepiljenje, mila in STEKLENIH SIP.
Zaloga žvepla in modre galice.

Grand hotel „Union“ v Ljubljani.
Komfort prve vrste. — — — — — Nad 100 sob.

VERA je najboljša tinktura za lase. V isti ni nikakih škodljivih stvari. Dobi se plavalaso, kostanjevo, črnkasto, črno barvo.
STEKLENICA 3 K v odlikovani lekarni PRENDINI
Pošiljate po poštne povzetju.

Novoletna darila!
Velika izbira zgotov. oblek za dame, gospode in otroke
BOHINEC & Co. Trst
ulica delle Torri št. 2 TRST Via San Lazzaro 17
(za cerkvijo sv. Antona novega)
Znižane cene!! Znižane cene!!
TELEFON št. 22-05

Trgovina z manifakturnim blagom
Ant. Sanzin pok. Frana
TRST — ulica Barriera vecchia št. 11
VELIKA IZBERA: barvanega fuštanja in lavanteni a, maj, ženskih in otroških spodnjih hlač za zimo. — Posteljna pokrivala, moderci (perilo) in razne potrebščine

Mesto pisarniškega praktikanta išče mladeno, dober slovenski korespondent, v kakor koli večji pisarni. Pod ugodnimi pogoji za 3 leta. Naslov pove „Edinost“. 1958

Prodaja se pristno istrsko vino za dom od 50 litrov naprej po 24 stotnik litra Iza krčmarje cene po dogovoru. Pristne tropinove. Istnega prekapanja 50% na debelo K 1.10 na drobno po K 1.20 ne manj nego 1 liter. POREŠKA KLET na Opčinah. 2020

Josip Stolf mizarški mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizarška dela. 33

Prodajalnica olja, jesiha in mila
F. COSTANTINI

se je preselila z 24. avgustom iz Piazza S. Giovanni št. 3 v ulico San Lazzaro št. 15 za cerkvijo S. Antona novega.

V prodajalnici jestvin .:
Domenico Moretti
Trst, ul. Giuseppe Gatteri št. 20
vogal ulice Farneto
prodaja se po najzmernejših cenah sladkor, kava, riž, zmesi, mleko, naravno maslo surove in kuhane, vino, pivo in likerji v buteljkah itd. Spodajljata praska in 8. Znanjalekih gnjati. Poštne pošiljate po zmernih cenah.

Nova prodajalnica ur in dragocenosti
G. BUCHER
(ex drug Drag. Vekjeta)
CORSO št. 36 — TRST
Nasproti prejšnje prodaje. DRAG VEKJET.
Bogat izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in zmenjuje staro zlato in srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstno, srebrnino in žepne ure. — Cene zmerne.

ALBERT BROSC
Trst, ul. Sv. Antona 9.
Kožuhovinar in izdelovalec kap
odlikovan na razstavi v Trstu leta 1882.
Velika zaloga kožuhov in kap za vojake in civiliste. Izvršuje poprave hitro in za nizke cene; sprejema v shrambo zimsko kožuhovine ter jamči za škodo provzročeno po moljih in po požaru.

Prodajalnica in pekarna
P. PETERNEL
je preložena iz ulice Giulia 76
v Vrdelo št. 490
Prodaja tobaka, katere je bila vzeta od prajšnjega lastnika Jos. Wran, je zopet dovoljena odanjemu lastniku P. PETERNEL

BOGOMIL PINO
bivši urar v Sezani ima svojo novo prodajalnico ur
v TRSTU
ul. Vinezio Bellini št. 13
nasproti cerkvi sv. Antona novega
vsakovrstne verižice po pravih tovar. cenah.

Odpirla se je
v ulici Belvedere št. 34
Velika in dobro preskrbljena zaloga
Napoljske in bolonjske zmesi
s pridejano tvornico domače zmesi
vsak dan sveže.
Podpisane se priporoča slav. občinstvu, gotova da zadovolji vsaki potrebi, udana
MELANY MINZI.

Restavracija Hotel Abbazia
Via Goppa 20 (nasproti hotela „BALKAN“).

Impozanten uspeh
vsako večer
šramelj kvartet
Vstopnina prosta.

Zaloga ovsa in klaje
Prodaja tudi koruzno perje za postelje
M. ud. ZERQUENIK
ulica Luigi da Palestrina 2 (ogel ul. Coroneo).

A. Millovatz
mehanična delavnica
Trst — ulica del Trionfo 1
izvršuje vsakovrstna
kovaška in mehaniška dela
kakor tudi niklovanja.

Jure Markičević
„zaloga dalmatinskega vina“
lastnega pridelka
Trst, ulica Boschetto št. 22.
prodaja na drobno in debelo. — Lastni gostilni v ulici Olmo št. 2. (All' Ancora) in v ulici Majolica št. 3. (Alla bella Dalmazia).

Giuseppe d'Andrea
Teracerarski mojster
Trst — San Giacomo in Monte 6
Prvo podjetje za nayadna in fina teracerarska dela
obstoječe od leta 1852
Sprejme se tudi popraviljanja.
Shajališče v Mirodilnici Mizzan (S. Giacomo) S. Jakob.

Gostilna
„Alla Stella“
na trgu C. Goldoni in ul. G. Carducci 31
Različna vina prve vrste
Marčno pivo in pivo Bock
(prve vrste)
Kuhinjo urejuje gospodinja sama.
Svoji k svojim!